

Inclusiever onderwijs

Handelingsgericht werken in groep 3 en 4

Adobe Stock, (z.d.). CC BY-NC-ND 2.0

Inleiding

Na in de vierde kernpraktijk gericht te zijn geweest op de ontwikkeling en het leren van kleuters, richten we ons in deze vijfde kernpraktijk, binnen de leeftijdspecialisatie jonge kind, specifiek op de leerlingen in groep 3 en 4. Leerlingen in groep 3 en 4 zijn jong en kennen specifieke onderwijsbehoeften, zoals de behoefte aan beweging of spel. Als leerkracht heb je de opdracht om je onderwijs af te stemmen op de verschillende onderwijsbehoeften van de leerlingen in je groep. Het bewust, doelgericht en planmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen wordt differentiatie genoemd. Differentiatie in je onderwijs staat in dienst van hogere doelen. Samen met collega's, ouders en leerlingen werk je aan passend en (meer) inclusief onderwijs waarmee je recht probeert te doen aan verschillen tussen leerlingen (diversiteit).

In dit semester ga je je bekwaam in het ontwikkelen en uitvoeren van (gedifferentieerd) onderwijs in groep 3 en 4. Je verdiept je inhoudelijk in specifieke kenmerken van de leerling in groep 3 en 4 en de daarbij behorende vakkennis, didactiek en onderwijsbehoeften zodat je het onderwijs op een systematische en planmatige wijze af kunt stemmen voor een langere onderwijsperiode.

Onderwijsbehoeften in groep 3 en 4

In groep 3 en 4 staat de ontwikkeling van concreet, handelend leren naar steeds meer abstract, formeel leren centraal. De leerlingen gaan van veel spelend leren (informeel) in de kleutergroepen naar steeds meer werken uit werkboeken (formeel)

met een stuk minder beweging. Voor veel leerlingen is deze fase pittig, zeker voor kleuters die maar anderhalf jaar in groep 1 en 2 hebben gezeten (najaarsleerlingen). Dit heeft te maken met de hersenontwikkeling van jonge kinderen. Spelend en bewegend leren (met zintuigelijke ervaringen) hebben een grote invloed op de hersenontwikkeling van jonge kinderen.

Tijdens het spelend leren worden allerlei hersengebieden aangesproken, die samenwerken. Zo is het gebied van de taalproductie actief en ook het gebied van de emoties. Hoe meer onze hersenen samenwerken, hoe sterker deze hersenverbindingen worden. Dit geeft weer meer ruimte om met een verdiepende laag van leren aan de slag te gaan (Brouwers, 2019). Spel is wezenlijk voor de ontwikkeling van jonge kinderen, ook voor kinderen die steeds formeler leren. De aandacht voor het belang van spel in de onderbouw (en dus ook in groep 3 en 4) is de afgelopen jaren sterk toegenomen en onderzocht. Onderzoekers geven aan dat spel een belangrijk onderdeel van het beredeneerde aanbod zou moeten zijn (Oeneman-Mostert et al., 2018; Dobber & Van Oers, 2018).

Spelend leren in groep 3 en 4 is een manier om de overgang van groep 2 naar 3 te verkleinen. Bij leren denkt men echter vaak alleen aan formeel leren met klassikale instructie, boeken en schoolse werkvormen. Juist in groep 3 en 4 is aandacht voor spelend leren van belang en is het zoeken naar de balans tussen informeel en formeel leren essentieel. Beide vormen zijn van belang voor een kind in groep 3 en 4. Het aanbieden van kennis en vaardigheden blijft het uitgangspunt en dat is ook moge-

lijk door het spelend aan te bieden en/of te verwerken in de hoeken waarin reken- en taaldoelen een plek krijgen. Een andere manier is het inzetten van verhalend ontwerp als specifieke vorm van thematisch werken, waarbij verhalen centraal staan (Van der Linde, 2020). Door verhalen in te zetten, wordt het leren betekenisvol voor de kinderen en gaan ze actief leren.

Van Passend Onderwijs naar meer Inclusief Onderwijs

Sinds 1 augustus 2014 geldt in Nederland de Wet Passend Onderwijs. Het uitgangspunt van deze wet is het vooropzetten van de mogelijkheden van leerlingen en het verbeteren van onderwijs en zorg aan leerlingen. Wanneer een leerling aangemeld wordt bij een basisschool heeft deze school een zorgplicht. Dit houdt in dat wanneer de basisschool niet kan aansluiten bij de specifieke onderwijsbehoeften van deze leerling er binnen het samenwerkingsverband wordt gekeken welke school het meest passend is en aansluit bij de kwaliteiten en de mogelijkheden van deze leerling. Het samenwerkingsverband bestaat uit reguliere basisscholen, scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO) en scholen voor speciaal onderwijs (SO). In eerste instantie wordt er vanuit de reguliere school extra hulp geboden bij leerlingen met leer- en gedragsproblemen. Wanneer dit niet voldoende is kan er vanuit het samenwerkingsverband gekeken worden of er specifieke hulp geboden kan worden middels een arrangement (Rijksoverheid, 2014).

Als leerkracht vraagt dit kennis over (ondersteuningsmogelijkheden bij) leer- en gedragsproblemen, vaardigheden om leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften te begeleiden en een positieve houding ten aanzien van verschillen in de groep. Niet alle leerlingen zullen de doelen van het onderwijs in gelijke mate behalen. Leerlingen kunnen van elkaar verschillen in onder meer (voor)kennis, vaardigheden, ervaringen, talenten, intelligentie of sociaal-culturele achtergronden. Een belangrijke vraag hierbij is: wat heeft de leerling nodig om zich maximaal te kunnen ontwikkelen?

Naast passend onderwijs wordt er steeds vaker gesproken over inclusief onderwijs. Inclusief onderwijs is onderwijs en zorg op maat voor alle leerlingen in een thuisnabije school. Inclusief onderwijs is open voor iedereen en biedt de nodige zorg en ondersteuning waar die nodig is voor opti-

male ontwikkeling. Deze vorm van onderwijs draagt volgens voorstanders bij aan gelijkwaardige behandeling en gelijkwaardige deelname aan de samenleving. Door de ontmoeting op school en het samen opgroeien en leren, ervaren kinderen dat mensen van elkaar kunnen verschillen wat bijdraagt aan een inclusieve(re) samenleving.

Op dit moment zijn er in Nederland +/- 100.000 leerlingen die geen onderwijs volgen in het reguliere basisonderwijs, maar onderwijs volgen binnen het SBO, SO of thuiszitten (Zweerink, 2023). In verschillende Europese landen is het onderwijs inclusief, denk aan Italië, Noorwegen, Schotland, Spanje en Portugal. In Nederland zijn er veel ontwikkelingen gaande op het gebied van inclusiever onderwijs, zoals scholen met een 'Samen naar School' klas, gezamenlijke schoolgebouwen om de samenwerking tussen regulier onderwijs en SBO te stimuleren en inclusieve scholen. Zie voor een concreet praktijkvoorbeeld: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/inclusief-onderwijs/inclusief-onderwijs-in-de-praktijk>

Om passend onderwijs en inclusief onderwijs succesvol te laten zijn, moet de basiskwaliteit van het onderwijs op orde zijn. Naast het geven van inhoudelijk goede lessen moet je als leerkracht preventief kunnen handelen. Zo is het belangrijk om met elke leerling een goede band op te bouwen, voorspelbaar te handelen, een rolmodel te zijn en in te zetten op een positieve groeps sfeer. Daarnaast werkt het om gedragsverwachtingen te benoemen, te zorgen voor succeservaringen voor leerlingen, positief te zijn, te benoemen wat goed gaat en hoge verwachtingen uit te spreken. Je moet open staan om te leren en kritisch naar jezelf kunnen kijken wanneer een leerling niet het gewenste gedrag vertoont. Als het de leerling niet lukt om

zijn gedrag te veranderen, wat kun jij dan veranderen in je gedrag waardoor het voor de leerling wel mogelijk wordt om zijn gedrag te veranderen? Voor leerlingen met gedragsproblemen geldt dat je als leerkracht het gedrag los moet kunnen zien van de leerling, zodat het lastig gedrag is en geen lastige leerling (Horeweg, 2014).

De spanningsvelden

Werken aan Passend Onderwijs is geen eenvoudige opdracht en vraagt veel van leerkrachten en scholen. Het moet antwoord geven op ingewikkelde vragen als: Hoe kunnen we recht doen aan de verschillende mogelijkheden die leerlingen hebben om de doelen te bereiken? Naar welke minimumdoelen streven wij voor onze leerlingen? Wat doen we met leerlingen die deze doelen niet kunnen halen? Hoe bieden wij extra ondersteuning of juist meer uitdaging aan leerlingen die dat nodig hebben? Je zult als leerkracht bij het werken aan passend onderwijs diverse spanningsvelden gaan ervaren. Handelen in spanningsvelden is kenmerkend voor de professionaliteit van de leraar, het raakt de kern van het leraarschap. Het wil zeggen dat:

- er vaak geen blauwdruk is voor wat de beste manier van handelen is in een onderwijssituatie;
- er soms tegengestelde alternatieven bij het handelen zijn, die allebei belangrijk zijn, maar waaruit je iedere keer opnieuw een keuze moet maken;
- je als leerkracht daarom regelmatig dilemma's ervaart bij het handelen: de keuze voor het één, betekent soms dat je iets anders te kort doet;
- het een kunst is om een balans te vinden tussen verschillende alternatieven.

Handelen in spanningsvelden is één van de redenen waarom reflectie zo'n belangrijk onderdeel van het beroep is. Je zult als leerkracht, individueel en samen met collega's, ouders, en leerlingen steeds opnieuw een balans moeten zoeken in een spanningsveld. In de tabel hieronder zie je voorbeelden van mogelijke spannings-

velden bij het vormgeven van passend onderwijs en meer inclusief onderwijs. Bij het werken aan de kernpraktijk gaan we deze spanningsvelden nader onderzoeken. In de bijlage worden de spanningsvelden nader toegelicht.

SPANNINGSVELDEN	
Convergent differentiëren .	Divergent differentiëren
Kerdoelen staan centraal	Individuele mogelijkheden en – behoeften staan centraal
Lesmethode volgend	Lesmethode naar eigen hand zetten

Differentiëren van het onderwijs in groep 3 en 4

Voor effectief onderwijs in groep 3 en 4 is het essentieel dat leraren inspelen op de onderwijsbehoeften van leerlingen, oftewel differentiëren (Prast, Van de Weijer-Bergsma, Kroesbergen, et al., 2018). Dit is echter ook juist een knelpunt: basisschoolleraars zeggen deze didactische vaardigheid onvoldoende te beheersen en toe te passen (Inspectie van het Onderwijs, 2015a, 2015b). Differentiatie vraagt bepaalde kennis en vaardigheden van leraren. Kennis van hoe leerlingen leren, van didactische modellen en vaardigheden om die kenniscomponenten met elkaar te verbinden en in te zetten in de lespraktijk. Een sleutelrol is weggelegd voor kennis van leerlijnen. Leerlijnen geven een geïdealiseerde weergave van de ontwikkeling van leerlingen in een bepaald domein en vormen zo een beredeneerde opbouw van tussendoelen naar een bepaald einddoel (Confrey et al., 2014). Die kennis is noodzakelijk om te bepalen waar leerlingen op een bepaald moment staan om daar het onderwijs op af te stemmen. Het is belangrijk dat leraren van de lesmethode durven af te wijken als de onderwijsbehoeften daarom vragen (Onderwijsraad, 2022).

Differentiatie is de onderwijskundige term voor het doelbewust afstemmen van het onderwijs op verschillen tussen leerlingen. Bij differentiatie probeert het onderwijs zich meer aan te passen aan de leerlingen en stemt het af op relevante verschillen tussen leerlingen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in convergente en divergente differentiatie. Bij convergente diffe-

rentiatie wordt aan alle leerlingen dezelfde leerstof aangeboden en werken ze aan gemeenschappelijke doelen. De manier waarop ze aan die doelen werken kan echter verschillen. Zo kan er verschil zijn in de instructie die de leerlingen krijgen, de onderwijstijd of de werkvormen. Doel van convergente differentiatie is dat alle leerlingen zoveel mogelijk mee kunnen blijven doen met de groep. Dat heeft als voordeel dat leerlingen van elkaar kunnen leren, elkaar kunnen helpen en dat de leerstof klassikaal op interactieve wijze besproken kan worden. Het maakt differentiatie voor veel leerkrachten meer hanteerbaar.

Een veelgebruikt model bij convergente differentiatie is het BHV-model. BHV staat voor basisstof, herhalingsstof en verrijkingsstof. Het BHV-model start met een onderwijsperiode waarbij alle leerlingen dezelfde basisstof krijgen. Daarna volgt een toets en aan de hand van die toets wordt gekeken welke leerlingen de leerstof begrepen hebben, welke leerlingen extra instructie en herhaling nodig hebben en welke leerlingen verdiepingsstof aangeboden kunnen krijgen. Na een onderwijsperiode met herhalingsstof en verrijkingsstof volgt opnieuw een toets om vast te stellen of de onderwijsdoelen zijn bereikt. Daarna start een nieuwe onderwijsperiode met basisstof voor de gehele klas. De klas in drie groepen verdelen binnen een klassikale setting (bijvoorbeeld naar aanleiding van toets- en observatiegegevens) is een veelgebruikte manier om rekening te houden met verschillen tussen leerlingen. Dit wordt ook wel het Mickey Mouse-model genoemd (figuur 1).

Figuur 1:
Mickey Mouse-model

Bij divergente differentiatie wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de niveauverschillen en onderwijsbehoeften van individuele

leerlingen. Leerlingen doorlopen een eigen leerroute met passende doelen, instructies, werkvormen en begeleiding. De individuele begeleiding van leerlingen staat centraal. Bij divergente differentiatie nemen de verschillen tussen leerlingen in de groep toe. Als divergente differentiatie verder wordt doorgevoerd dan heeft iedere leerling een eigen leerprogramma. Er zijn dan weinig tot geen klassikale momenten met betrekking tot de leerstof. De keuze tussen convergente en divergente differentiatie is weer te geven als een spanningsveld waarbinnen je als leerkracht recht wil doen aan de verschillen die er zijn tussen leerlingen. Beide vormen van differentiatie hebben voor- en nadelen en er zijn ook verschillende tussenvormen mogelijk.

Handelingsgericht werken

Een veelgebruikte werkwijze om differentiatie werkbaar te maken voor leerkrachten en aan te sluiten bij de uitgangspunten van passend onderwijs is handelingsgericht werken (HGW).

“Handelingsgericht werken heeft als doel de kwaliteit van het onderwijs en de leerlingbegeleiding te verbeteren” (Pameijer, 2017, p.24). Hierbij staan zeven uitgangspunten centraal:

1. HGW is doelgericht
2. Het gaat om wisselwerking en afstemming
3. Onderwijsbehoeften staan centraal
4. Leerkrachten maken het verschil, ouders doen er evenzeer toe
5. Positieve aspecten van leerlingen, leerkrachten en ouders zijn van groot belang
6. Betrokkenen werken constructief samen
7. De werkwijze is systematisch en transparant

Een middel om te differentiëren in je onderwijs is de werkcyclus van handelingsgericht werken (HGW) met de zes daarbij behorende stappen (zie figuur 2).

Figuur 2:
HGW: fasen en stappen

De planmatige cyclus van HGW (zie figuur 2) start met waarnemen. Dit vraagt een open en onbevooroordeelde manier van kijken en luisteren met daarbij een nieuwsgierige houding om gegevens te verzamelen en leerlingen te signaleren. Vervolgens worden in de fase begrijpen gegevens geanalyseerd om te komen tot onderwijsbehoeften per leerling. Hierna volgt het plannen, waarbij leerlingen worden geclusterd en er plannen worden gemaakt voor groepen leerlingen. Ten slotte volgt het realiseren door de plannen uit te voeren en opnieuw gegevens te verzamelen voor de evaluatie.

In dit semester ga je de fasen en stappen van HGW inzetten bij de sociaal-emotionele ontwikkeling en bij één van de domeinen die beschreven zijn in het referentiekader van taal en van rekenen. Taal en rekenen zijn essentiële vaardigheden om volop te kunnen deelnemen aan het onderwijs en de samenleving. Ervoor zorgen dat leerlingen voldoende geletterd en gecijferd zijn, is een belangrijke opdracht van het onderwijs. Internationale studies (PISA) en landelijke peilingen door de inspectie van het onderwijs geven aan dat de prestaties met betrekking tot basisvaardigheden van taal en rekenen al langere tijd aan het dalen zijn (Rijksoverheid, 2023b). Dat is een reden tot zorg. Om het niveau van taal en rekenen te verhogen zijn daarom referentieniveaus wettelijk vastgelegd. Referentieniveaus geven aan wat een leerling op een bepaald moment in zijn of haar schoolloopbaan moet beheersen op het gebied van taal en rekenen. Naast deze vakinhoudelijke verdieping van de domeinen van taal of rekenen verwerf je kennis over bekende en veel voorkomende leerproblemen en -stoornissen bij verschillende leerstofge-

bieden en sociaal-emotionele problemen, zoals faalangst, motivatie, gedrag of aandacht die een rol kunnen spelen bij het leren van leerlingen.

Binnen HGW is educatief partnerschap met ouders en professionals van belang. Hieronder wordt een wederzijdse betrokkenheid van ouders en leerkrachten verstaan om de leerling zo optimaal mogelijk te laten ontwikkelen en leren. Een goed contact tussen ouders en de school is daarbij een voorwaarde (NRO, 2019). Het centraal stellen van onderwijsbehoeften zorgt voor het kijken naar mogelijkheden en ondersteuning in plaats van de focus op het probleem. Voor het formuleren van onderwijsbehoeften wordt de kennis en ervaring van alle betrokkenen benut. Wanneer een specifieke aanpak lijkt te werken voor de leerling kan het ook in andere situaties toegepast worden. Onderwijsbehoeften die opgesteld worden kunnen gericht zijn op een specifiek vak, zoals rekenen of technisch lezen of aansluiten bij de manier van leren van een leerling of zijn taakgerichtheid.

De kernpraktijk en de opdracht

Zoals gezegd is recht doen aan verschillen tussen leerlingen een belangrijke kernpraktijk voor leerkrachten. Het werken aan passend en meer inclusief onderwijs staat dan ook centraal bij alle leereenheden en het werkplekieren in dit semester. Bij het werken aan de kernpraktijk leer je:

- hoe je de beginsituatie van leerlingen kunt onderzoeken en hoe je de gevonden informatie kunt vertalen naar onderwijsbehoeften;
- hoe je onderwijs kunt ontwerpen waarbij je op verschillende manieren afstemt op verschillen tussen leerlingen, je voert dit onderwijs uit in je stage en evalueert de opbrengsten. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van het onderwijsmodel 'passend onderwijs ontwerpen'.

- hoe je door middel van klassenmanagement de differentiatie in je les op een effectieve manier vorm te geven;
- hoe je verschillende aspecten van de leerkrachtvaardigheid differentiatie doelbewust kunt oefenen.

Het werken aan de kernpraktijk heeft als belangrijk doel om de activiteiten bij de leereenheden te ondersteunen. Opbrengsten van de leeractiviteiten kun je gebruiken bij de verschillende leereenheden. Daarnaast onderzoeken we in deze kernpraktijk ook houdingsaspecten m.b.t. je persoonlijke en professionele ontwikkeling als leerkracht (ppo). Het gaat hierbij onder meer om vragen als: Hoe wil jij omgaan met verschillen in de klas?

Informatie over de opdracht van de kernpraktijk vind je op Brightspace 'Kernpraktijk 5 Handelingsgericht werken in groep 3 en 4 – de opdracht'.

Bronnen

Brouwers, H. (2019). Kiezen voor het jonge kind. Coutinho.

Confrey J., Maloney A. P., Corley A. K. (2014). Learning trajectories: A framework for connecting standards with curriculum. *ZDM Mathematics Education*, 46, 719–733. <https://doi.org/10.1007/s11858-014-0598-7>

Dobber, M. & van Oers, B. (red.) (2018). *Spelen en leren op school*. Van Gorcum.

Horeweg, A. (2014). *Gedragsproblemen in de klas*. Uitgeverij LannooCampus.

Inspectie van het Onderwijs (2015a). *Hoe gaan we om met onze best presterende leerlingen? De huidige praktijk in het primair en voortgezet onderwijs, met voorbeelden en vragen ter inspiratie*. Inspectie van het onderwijs.

Inspectie van het Onderwijs (2015b). *Onderwijs aan de best presterende leerlingen in primair en voortgezet onderwijs. Technische verantwoording en tabellen van het onderzoek*. Inspectie van het onderwijs.

NRO (2019). *Samen werken aan Educatief Partnerschap: Een handleiding voor het opzetten van een Scholleeergemeenschap*. Gedownload op 19 maart 2024 van <https://www.nro.nl/sites/nro/files/migrate/Handleiding-Thuis-in-school-versie-oktober-2018.pdf>

Oeneman-Mostert, C. E., Janssens, H., Woltjer, G., Van der Kraats-Hop, P. (2018). *Stapsgewijs onderwijs: het kind centraal! Visie op onderwijs aan 3-7 jarigen*. Noordhoff Uitgevers.

Onderwijsraad (2020). *Steeds inclusiever*. Geraadpleegd op 04 januari 2024, van

<https://edu.nl/ybahh>

Pameijer, N. (2017). *Handelingsgericht werken: Samenwerken aan schoolsucces*. Acco Uitgeverij Nederland bv.

Prast, E. J., Van de Weijer-Bergsma, E., Kroesbergen, E. H., & Van Luit, J. E. H. (2018). Differentiated instruction in primary mathematics: Effects of teacher professional development on student achievement. *Learning and Instruction*, 54(January), 22–34.

Rijksoverheid. (2014). *Doelen passend onderwijs*. Geraadpleegd op 04 januari 2024, van <https://edu.nl/f4ach>

Rijksoverheid (2023b). *Resultaten Pisa 2022 in vogelvlucht*. Geraadpleegd op 04 januari 2024, van <https://edu.nl/caxcc>

Van der Linde, G. (2020). *Formatief evalueren bij verhalend ontwerp met een prentenboek*. SLO. Geraadpleegd op 12 december 2023, van <https://www.slo.nl/@16809/formatief-evalueren-verhalend-ontwerpen/>

Zweerink, M. B. G. B. B. J. (2023b, februari 7). *Vergelijking populaties gespecialiseerd onderwijs en basisonderwijs*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/aanvullende-statistische-diensten/2023/vergelijking-populaties-gespecialiseerd-onderwijs-en-basisonderwijs>

Bijlage: spanningsvelden

	
Convergent differentiëren	Divergent differentiëren
<p>Convergente differentiatie is een vorm van differentiëren waarbij je de hele groep telkens bij elkaar wilt houden qua leerstofaanbod. Alle leerlingen doen mee met de klassikale instructie. Daarna gaan de leerlingen de leerstof zelfstandig verwerken, zodat de leerkracht tijd heeft om verlengde instructie te geven aan leerlingen die dit nodig hebben. Voor leerlingen die meer uitdaging nodig hebben is er verdiepingstof.</p> <p>Rond convergente differentiatie is er de pedagogische discussie of het voor de leerlingen die zich de stof moeilijk eigen maken wel zo fijn is om hun hele schoolloopbaan 'onderaan de groep' te functioneren. Daarnaast is het voor de leerlingen die eigenlijk veel sneller door de stof heen kunnen niet zo motiverend om hun hele schoolloopbaan opgehouden te worden door een norm die uitgaat van het gemiddelde kind.</p> <p>Divergente differentiatie is een differentiatievorm waarbij de leerlingen op hun niveau worden aangesproken qua instructie en verwerking waardoor er dus steeds grotere niveaoverschillen ontstaan. Onderwijskundig onderzoek wijst uit dat homogene groepen voor de gemiddeld presterende leerlingen geen verschil uitmaakt. Voor de beter presterende leerlingen is divergente differentiatie beter, omdat zij niet meer 'opgehouden worden' door de leerlingen die minder presteren dan zij. Voor de 'zwakkere leerlingen' bestaat het risico dat zij minder gaan presteren, aangezien ze niet meer 'meegetrokken' worden door de leerlingen die beter presteren dan zij. Bij divergente differentiatie is het dus belangrijk dat deze valkuil voorkomen wordt door de leerlingen voldoende uit te dagen en te begeleiden.</p>	
Kerndoelen staan centraal	Individuele mogelijkheden en - behoeften staan centraal
<p>Bij passend/ meer inclusief onderwijs kun je te maken krijgen met leerlingen die moeite hebben om de gestelde kerndoelen van onderwijs te behalen. In hoeverre laat je als leerkracht en school het eindniveau van de basisschool los en ga je je richten op de individuele mogelijkheden van de leerlingen met speciale onderwijsbehoeften? In hoeverre houd je als leerkracht hoge verwachtingen en blijven de kerndoelen en referentieniveaus een belangrijk ijkpunt in je onderwijs?</p> <p>Voor leerlingen die sneller door de stof heen gaan is de vraag in welke mate zij mee doen met de basisstof waarbij de kerndoelen centraal staan en hoe je de balans tussen basisstof en verrijken en verdiepen houdt. Daarnaast is de vraag op welke manier je gaat verrijken en verdiepen. Je kunt als leerkracht complexere vaardigheden vragen van deze groep leerlingen, maar ook stof aanbieden op een hoger niveau. De keuzes die je als leerkracht en als school maakt hebben gevolgen voor jouw klassenmanagement en de tijd die je hebt per subgroep/individuele leerling.</p>	
Lesmethode volgend	Lesmethode naar eigen hand zetten
<p>Bij passend/ meer inclusief onderwijs kun je als leerkracht meer leerlingen in je klas krijgen die specifieke onderwijsbehoeften hebben. Dat vraagt over het algemeen meer extra tijd en aandacht van jou als leerkracht maar ook een andere aanpak. Een lesmethode zorgt voor een opbouw in een leerlijn, houvast en structuur, maar niet elke les sluit goed aan bij dat wat jouw groep op dat moment nodig heeft. In hoeverre moet je als leerkracht klakkeloos de methode volgen terwijl je opmerkt dat leerlingen een andere onderwijsbehoefte hebben? Welke keuzes kan en mag jij maken binnen de les(methode) om aan te sluiten bij wat jouw leerlingen nodig hebben? En welke kennis en vaardigheden heb je hiervoor nodig?</p>	